

Forfatter: Ingemann, B. S.

Titel: Valdemar Seier

Citation: Ingemann, B. S.: "Valdemar Seier", i Ingemann, B. S.: *Valdemar Seier*, udg. af Marita Akhøj Nielsen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1987, s. 515. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ingemann02-shoot-idm140036555238512.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Valdemar Seier

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

Den nationale vækkelse

Den nationale vækkelse var Ingemann ikke ene om at arbejde for i 1820'erne. Efter statsbankerotten i 1813 og Kielerfreden i 1814, hvor Danmark måtte afstå Norge, fulgte en periode med tilbagegang for både handel og landbrug. Da opstigningen fra dette nulpunkt efterhånden kom i gang, ydede også litteraturen sit bidrag til den folkevækkelse, der syntes fornøden. Især naturligvis Grundtvig, men også periodens andre litterater havde ligesom Ingemann et bevidst nationalt sigte med deres værker fra 1820'erne. Denne nationalromantik 516 var i høj grad inspireret af den tilsvarende tyske retning, men rigtignok med et mere afdæmpet politisk budskab. Og rammerne for politisk udfoldelse var snævre: Frederik VI's enevælde tålte endnu i 1820'erne ikke nogen offentlig debat om politisk ømtålelige emner. Ingemann har dog ikke følt rammerne trykkende. For det første var den væsentlige frihed for ham den åndelige - og den havde man efter hans mening netop under Frederik VI. Han var nemlig overbevist om kongens omsorg for nationens åndelige velfærd, og det vil i praksis sige majestætens beskyttelse af religion, kunst og videnskab, som Ingemann ved flere lejligheder har prist, mest direkte i sin tale på kongens fødselsdag i 1824. For det andet bevarede han - som næsten hele det danske samfund endnu i midten af 1820'erne - en urokkelig tillid til enevælden som den styreform, der bedst forenede kongen og folket om deres fælles opgave og ansvar: bevarelsen af folkeånden.

Denne i egentligste forstand konservative holdning genfindes klart i *Valdemar Seier*. Kirkens åndelige frihed skal respekteres af kongemagten, og det betyder i praksis, at Valdemar bør se på Guds og ikke på kronens ære. Tanken fremsættes f.eks. af Dagmar (s. 183-185), af Sunesønnerne (s. 354f. og 365-367) og ikke mindst i fremstillingen af den gamle, omsider gudfrygtige konge (s. 482 og 485). Kunsten skal kongen især ære ved at lade sig inspirere af den sande digtning. Det er først og fremmest Thorgeir Danaskjalds sang, der får Valdemar til at bejle til Dagmar, en helt igennem god handling efter romanens vurdering. I forhold til folket har kunsten to vigtige funktioner: den udtrykker folkets følelser (s. 178f. og 271), og den opflammer folket til handling for kongen (s. 436f.). Den falske kunst derimod bør naturligvis kongen såvel som folket vogte sig for. Den smigrer nemlig stoltheden og hidser sanserne (s. 162) eller ægger til splittelse mellem kongen og folket (bl.a. s. 400f.). Endelig er videnskabens rette placering eksemplificeret af historien, hvor Saxos værk tillægges væsentlig betydning for nationens selvforståelse (se åbningsscenen og s. 376f.).

Det andet grundlæggende synspunkt i Ingemanns politiske overbevisning, forholdet mellem kongen og folket, fremtræder med størst vægt i hele romanens struktur: det er kun foreningen af konge og folk, der kan bringe Danmark til en lykkelig udfoldelse. Hvor en af parterne svigter, ødelægges riget. Tanken fremgår også af talrige enkeltscener, som eksempel skal nævnes optakten til Volmarslaget, s. 362-367. Her bevirker kongemagtens tryk, at folket splittes. Denne 517 opløsning åbner for overfald af de hedenske estlændere, på én gang Guds og Danmarks fjender. Da kongen meldes falden, opløses hæren i forvirring, og først ved foreningen af Gud, konge og folk kan nationen mønstre sin styrke.

Til trods for Ingemanns understregning af folkets betydning har hans folkelighed sine meget iøjnefaldende grænser. Ingen af hovedpersonerne tilhører det brede folk, og når dette skildres, sker det som regel humoristisk (f.eks. Martin s. 78-80 og folkemængden ved Dagmars begravelse s. 272f.). Ingemann har ganske vist borgerskabets skarpe blik for de medfødte standsforskelle og ødelæggende virkning, f.eks. trues Carls og Ottos venskab af den sociale afstand mellem dem (s. 250), og romanens ideal, Dagmar, udtrykker direkte, at personlige egenskaber er vigtigere end byrd (s. 270). Men Ingemann bliver ikke af den grund demokrat. Baggrunden for hans afvisning af demokrati anes i Valdemars karakteristik af folket, der ikke ved, hvad det selv vil, og som ikke af sig selv har sans for noget højere end kødgyderne (s. 349).